

УДК 338.483.11(045)

NATURAL RESOURCES IN EVENT TOURISM: PLACE AND SIGNIFICANCE**ПРИРОДНІ РЕСУРСИ В ПОДІЄВОМУ ТУРИЗМІ: МІСЦЕ ТА ЗНАЧЕННЯ****Chorna N.M. / Чорна Н.М.***d.h.s., prof. / д.і.н., проф.*

ORCID: 0000-0002-6709-6364

Kiziun A.H. / Кізиун А.Г.*s.geogr.s., as.prof. / к.геогр.н., доц.*

ORCID: 0000-0003-2838-9428

*Vinnitsia Institute of Trade and Economics of State University
of Trade and Economics,**Vinnitsia, Soborna, 87, 21050**Вінницький торговельно-економічний інститут Державного
торговельно-економічного університету,**Вінниця, вул. Соборна, 87, 21050*

Анотація. В роботі розглянуто поняття «подієвого туризму», наголошено на основних підходах щодо сутності поняття «подієвий туризм». Окреслено характерну особливість подієвого, або івент-туризму. Розкрито важливість природної ресурсної складової для розвитку подієвого туризму, з'ясовано значення природних ресурсів для розвитку різновидів подієвого туризму. Наголошено, що для України подієвий туризм є порівняно новий напрям туристичної діяльності, але наявність унікальних природних ресурсів робить розвиток цього виду туризму для України перспективним. Наведено головні об'єкти івент-туризму України, що сформовані на основі природних ресурсів.

Ключові слова: природні ресурси, подієвий туризм, івент-туризм, значення природних ресурсів, природне оточення, Україна.

Вступ.

З кожним роком подієвий туризм, як окремий вид туризму набирає швидких темпів та масштабів розвитку і тому заслуговує особливої уваги.

Подієвий туризм – це комплексне поняття, що охоплює подію та сукупність заходів щодо його організації, місця і часу проведення, а також формування і координація туристичних потоків до місця призначення. Основним ресурсом подієвого туризму є організована подія. Основною перевагою даного ресурсу є його гнучкість, можливість змінювати контент, в залежності від поставленої мети [3].

Подієвий туризм розглядають як спеціалізований вид туризму, де основною метою є поїздка, приурочена культурній, спортивній, діловій або етнографічній події, у якій турист обов'язково бере безпосередню участь. За оцінкою Всесвітньої туристичної організації (UNWTO) подієвий туризм є одним з найперспективніших видів туризму у світі [5].

Виділяють два основні підходи щодо сутності поняття «подієвий туризм». Ці підходи можуть використовуватись як у комплексі, так і окремо. Перший підхід передбачає розгляд «подієвого туризму» як інструменту регіонального або державного розвитку. Другий підхід розглядає цей вид туризму як динамічний процес взаємозв'язку таких складових: територія-час-подія-

споживання-турист. Залежно від реалізації конкретних функцій «подієвий туризм» набуває певних властивостей: ринковий сегмент, унікальна туристична пропозиція [2, с. 188].

Основний текст.

У багатьох країнах світу подієвий туризм є невід'ємною складовою календаря щорічних державних подій, із залученням великої кількості туристів до популярних івент-заходів, розвиваючи місцевий туризм на базі існуючих туристських ресурсів.

Термін «івент» (event) запозичений з англійської мови. В українській мові йому найбільше відповідають поняття «подія» та «захід». Поняття «івент-туризм» у науковий обіг увів у 1987 р. Д. Гетц. Він трактував івент-туризм з точки зору попиту (подорожі туристів з метою відвідування різних івентів) і пропозиції (проведення івентів для залучення туристів до дестинації та формування позитивного іміджу туристичної території) [8].

Ще з давніх часів певні події, які відбувалися як у природньому, так і соціокультурному середовищі, спонукали людей здійснювати подорожі до місць, де вони відбувалися.

Якщо події, які відбувалися в суспільстві, притягували до себе мандрівників ще з давніх часів і спонукали їх до здійснення подорожей, то події природнього походження давали переважно зворотній ефект. Сонячні затемнення, полярні саява, виверження вулканів раніше викликали паніку, жах, страх і, як мінімум, відчуття можливої небезпеки. Нині ж, велика кількість мандрівників (не тільки туристів-екстремалів) залюбки здійснюють свої подорожі до місць, з яких можна спостерігати за «примхами природи» [4].

Особливостями подієвого туризму є відсутність сезонності, можливість прогнозування, масовість, інтерактивність, інноваційність, регулярність подій, стимулювання повторного відвідування дестинацій та видовищність [1].

У наш час подієвий туризм по праву в своїй більшості орієнтується на громадські, політичні, економічні, історико-культурні, релігійні, мистецькі, спортивні ресурси антропогенного походження. І лише незначна частина сегменту евентивного (подієвого) туризму спирається на видовища природного походження й пов'язані з ними заходи [4].

Характерною особливістю подієвого, або івент-туризму є присвячення подорожі до певної події, свята або видовища. Це можуть бути національні фестивалі, карнавали, міжнародні конкурси різної спрямованості (музичні, пісенні, хореографічні), спортивні змагання, театралізовані вистави, дійства, а також явища природного характеру, які приваблюють туристів своєю унікальністю та неповторністю. Такі явища є основою природних ресурсів.

Природні ресурси – це сукупність об'єктів та систем живої та неживої природи, компоненти природного середовища, що оточують людину, які використовуються в процесі суспільного виробництва для задоволення матеріальних і культурних потреб людини та суспільства. Існує цілий ряд класифікацій природних ресурсів. Їхні класифікації базуються на відмінностях природних ресурсів за різним природним генезисом та належності до тих чи інших компонентів і сил природи [6, с. 7].

Окремі види природних ресурсів впливають на рекреаційно-туристичний процес комплексно, взаємодіють і взаємодоповнюють один одного і формують те неповторне природне оточення, на фоні якого людина реалізує свою потребу відпочивати та відтворювати життєву енергію [7].

Природні ресурси відіграють надзвичайно важливу роль у розвитку подієвого туризму. Ця форма туризму базується на організації та проведенні різноманітних подій, таких як фестивалі, концерти, спортивні змагання, ярмарки та інші заходи, які приваблюють велику кількість туристів. Природні ресурси, такі як гірські ландшафти, озера, річки, ліси та заповідники, мають величезне значення для привабливості та успіху таких подій.

Є багато переваг розвитку подієвого туризму на основі природних умов і ресурсів, які мають важливе значення у створенні певних подій та видовищ (табл. 1).

Таблиця 1 – Значення природних ресурсів для розвитку подієвого туризму

№ п/п	Значення природних ресурсів	Відповідність природних об'єктів і різновидів подієвого туризму
1.	Створюють чудові умови для проведення подій у неперевершених природних ландшафтах	Гірські регіони, морські узбережжя, озера та ліси надають відмінну можливість організувати фестивалі, концерти та спортивні змагання з неповторним фоном та атмосферою.
2.	Забезпечують розмаїття подій у туристичній галузі	Кожен регіон має свої унікальні природні особливості, які можуть бути використані для організації подій різних тематик. Наприклад, гірські райони можуть бути чудовим місцем для проведення спортивних змагань, пляжі та морські узбережжя – для музичних фестивалів та водних спортивних заходів, а заповідники чи національні парки можуть бути ідеальним місцем для проведення екологічних фестивалів та екскурсій.
3.	Є важливим фактором формування іміджу туристичного напрямку	Події, які проводяться в привабливих природних об'єктах, створюють позитивне сприйняття та незабутні враження у відвідувачів. Це сприяє популяризації туристичного напрямку та привертає нових туристів.
4.	Можуть стати економічним джерелом розвитку регіону	Організація подій в природних локаціях привертає багато туристів, які витрачають гроші на проживання, харчування та інші послуги. Це сприяє створенню нових робочих місць та розвитку місцевої економіки.
5.	Створюють можливості для розробки тематичних маршрутів та екскурсій	Стежки в заповідниках, через ліси, гірські ландшафти чи морські береги можуть бути об'єднані в один маршрут, де туристи матимуть можливість побачити природні пам'ятки та взяти участь у спеціальних подіях.
6.	Стимулюють творчість та інновації в організації подій	Комбінація природи, архітектури та мистецтва може створювати унікальні та незабутні враження для відвідувачів. Наприклад, світлові інсталяції, які використовуються на природних об'єктах під час фестивалів, створюють чарівну атмосферу та приваблюють увагу туристів.

Продовження таблиці 1

7.	Використання природних ресурсів стимулює розвиток туристичних послуг та інфраструктури	Потенціал природних об'єктів може бути максимально використаний через будівництво готелів, ресторанів, спортивних комплексів та інших закладів, які задовольняють потреби туристів.
8.	Є привабливими для розвитку еко-туризму та активного відпочинку	Події, які організуються в заповідниках, національних парках та інших природних об'єктах, спонукають туристів до активних видів відпочинку, таких як піші прогулянки, каякінг, велосипедні прогулянки та багато інших.
9.	Сприяють підвищенню екологічної свідомості.	Туристи, відвідуючи заходи в природних локаціях, отримують можливість побачити власними очима красу та унікальність природи. Це спонукає їх берегти природні ресурси та стати активними учасниками екологічних ініціатив.

Авторська розробка

Для України подієвий туризм порівняно новий напрям туристичної діяльності. Але наявність унікальних природних ресурсів дозволяє розвивати цей вид туризму.

Головним об'єктом івент-туризму, що пов'язаний із природними ресурсами в Україні є «Долина нарцисів» – заповідний масив у складі Карпатського біосферного заповідника, що знаходиться в Закарпатській області поблизу міста Хуст. У цьому унікальному ботанічному об'єкті охороняється один з найбільших у Європі осередків нарцису вузьколистого, реліктової рослини, занесеної до Червоної книги України. За різними даними, за декаду, поки відбувається це «свято цвітіння», «Долину нарцисів» відвідує від сорока до п'ятдесяти тисяч подорожуючих.

У другій половині квітня – на початку травня вітчизняні туроператори організують дво-триденні тури вихідного дня на Закарпаття «Цвіт сакури на Закарпатті», «Цвітіння сакури в сонячному Закарпатті». Уже традиційно в цей період в Ужгороді проводиться фестиваль Сакури, який супроводжується різноманітними ярмарками, виставами, флеш-мобами і місто вдвічі стає привабливішим для туристів. Цікавим об'єктом, як для киян, так і багаточисельних гостей нашої столиці є сирінгарій (сад бузків), що являється декоративною колекційноекспозиційною ділянкою Національного ботанічного саду ім. Миколи Гришка НАН України. Близько 100 тисяч щоденних відвідувачів, у тому числі й туристів, відвідує сирінгарій, що нараховує майже 1,5 тисяч кущів, у травні під час цвітіння бузку [4].

Висновки.

Таким чином, на даний момент подієвий туризм є найперспективнішим видом туризму як в Україні так і на міжнародному рівні, який динамічно розвивається та сприяє залученню споживачів туристичних послуг незалежно від сезону. Подієвий туризм є унікальним видом туризму, оскільки він невичерпний за змістом. Експерти вважають, що в найближчому майбутньому число учасників подієвих турів значно перевищить число учасників екскурсійних турів.

Загалом, природні ресурси мають незаперечне значення для розвитку подієвого туризму, привертаючи туристів своєю унікальністю, сприяючи економічному зростанню та збереженню природного середовища та культурного спадку. Організація подій у гармонії з природою створює незабутні враження та додає цінності самому туристичному продукту.

Використання природних ресурсів в подієвому туризмі сприяє підвищенню екологічної свідомості та залученню туристів до охорони природи. Заохочення туристів до бережливого поводження з природними ресурсами та залучення до екологічних ініціатив допомагають зберегти цінні екосистеми для майбутніх поколінь.

Література

1. Вдовіна О.О. Подієвий туризм як складова комунікації. *Гостинність, сервіс, туризм: досвід, проблеми, інновації*: матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 14-15 квітн. 2022 р., Київ: КНУКІМ, 2022. С. 88-90. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/vdovina.htm (дата звернення: 18.05.2023).

2. Вовк К. Теоретична сутність поняття «подієвий туризм» та прикладні аспекти його використання. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2019. № 3(19). С. 184-193. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/195734> (дата звернення: 17.05.2023).

3. Вовк К.М. Подієвий туризм як частина стратегії розвитку регіону. *Менеджмент суб'єктів господарювання: проблеми та перспективи розвитку*: матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., м. Житомир, 19-21 груд. 2019. Житомир: Житомирська політехніка, 2019. С. 547-549. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/vovk4.htm (дата звернення: 18.05.2023)

4. Колесник В. Природні події туристичні ресурси України. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/19939/1/12.pdf> (дата звернення: 18.05.2023).

5. Кравець О.М. Подієвий туризм: особливості та роль у регіональному економічному розвитку. *Розвиток соціальної інфраструктури регіонів в умовах євроінтеграції: економіко-правові аспекти*: матеріали інтернет-конф. Харків. 2019. URL: <https://ojs.kname.edu.ua/index.php/area/article/view/2170> (дата звернення: 16.05.2023).

6. Монастирський В.Р. Природні ресурси і рекреаційні комплекси світу: навч. посібн. Львів: ННБК «АТБ», 2022. 200 с.

7. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу. URL: https://tourlib.net/books_ukr/smal14.htm (дата звернення: 16.05.2023).

8. Ткаченко Т., Дупляк Т., Забалдіна Ю. Івент-індустрія та туризм у світовій економіці. *Вісник КНТЕУ «Економіка туризму»*. 2020. № 4. С. 55-63. URL: <http://journals.knute.edu.ua/scientia-fructuosa/article/view/583> (дата звернення: 17.05.2023).

Abstract. *The paper examines the concept of «event tourism», emphasizes the main approaches to the essence of event tourism. Characteristic features of event tourism are outlined. The importance of the natural resource component for the development of event tourism has been revealed, the*

essence of the concept of natural resources has been revealed, the importance of natural resources for the development of types of event tourism has been clarified. The importance of natural resources and types of event tourism, which are formed with the involvement of various natural objects, are given.

For Ukraine, event tourism is a relatively new direction of tourist activity, but the presence of unique natural resources makes the development of event tourism promising for Ukraine. The main objects of event tourism in Ukraine, formed on the basis of natural resources, are given. It was noted that the use of natural resources in event tourism promotes environmental awareness and the involvement of tourists in nature conservation, which helps preserve valuable ecosystems for future generations.

Key words: *natural resources, event tourism, event tourism, importance of natural resources, natural environment, Ukraine.*

Стаття відправлена: 19.05.2023 р.
© Чорна Н.М., Кізюн А.Г.